

חת — של ההדגמה האישית
למפקד הנה התיחסות לרמת הב
לותיו; ואילו בדרגה האחרת —
התיחסותם של החיילים למפקדם
יודעת את המכנה המשותף של
של ההדגמות הספציפיות.

למפקד המשמש דוגמה אישית, ישנו מניע שהיא מעבר
סיס ולטכניקה בהפעלת פקודיו או בהדרכתם. הדוגמה האישית
שית מציגה בעצם את אותו המניע (נקרא לו "תכונת יסוד")
"הכרה", "אמונה" וכיו"ב ובכך ערכה החינוכי.

המוכח

האישי - כסמל ליכולת

המופת האישי הגו הדרגה העליונה בביטוי המנהיגות. המופת
הגו בבחינת "עמד האש" — לאורו הולכים, אך אין מדבי
קים אותו. המופת האישי מהווה סמל או אידיאל; הוא מבטא
תכונות נעלות ומבצעי יחיד מפוארים ונדירים. לעתים מש-
פיע המופת מיד עם ארועו, אך בעיקר משמש הוא, לדעתו,
כסמל בדיעבד; כלומר: השפעתו חתן אותותיה לאתר מעשה
ולאחר זמן. המופת קרוב להתעלות — התעלות שהכל מדב-
רים בה ומזכירים אותה. המופת הופך להיות, אם כן, אידיאל
חינוכי ומבצעי — אולם מעצם טיבו וטבעו הוא מתיחס
למעשה חד-פעמי.

*

אצל רבים קיימת סטיה בתפיסת מהותה של הדוגמה האי-
שית בשני כיוונים נוגדים: האחד — תפיסתה במשמעות
של ההדגמה האישית, השני — תפיסתה במשמעותו של
המופת האישי. אך המשותף שבסטיות לשני הכיוונים האלה
בולט לעין: השתחררות, לפחות חלקית, מן הנטל של חובת
הדוגמה האישית — על-ידי תפיסה "טכנית" מעשית מדי,
מחד גיסא, או על-ידי תפיסה מופשטת ואידיאלית מדי,
מאידך גיסא.

הנזק בתפיסה הראשונה — דהינו שאין מותר הדוגמה מן
ההדגמה — הוא בכך, שאין הכרה בדבר החשיבות של
התכונה הכללית, הרוח, או הערך אשר מכתבים את פרטי
הביצוע. בהעדר הכרה כזאת לא מצויה גם הכונה החינוכית
שמגמתה שינוי של ערכים, תפיסות ותכונות; הפעילות
החינוכית פירושה החדרת אורחות התנהגות — ומתוך כך
הריהי עולה לאין ערוך על הכשרה לפיתוח יכולת וכושר.
הנזק בתפיסת הדוגמה האישית על-פי אמות-מידה של מופת
אישי אף הוא חמור. קשה להתווכח עם מפקדים הדוגלים
בתפיסה זו, שכן לגבי דידם אפופה הדוגמה האישית הילה
קדושה. מפקדים לא מעטים סבורים כי בעת הצורך, זאת
אומרת במצבים קריטיים, תתגלה הדוגמה האישית מאליה.
מובן כי היא חשיבותה של הדוגמה האישית הוא בקרב וכי
בו מבחנה העיקרי; אך יש מפקדים המתירים לעצמם לה-
סיק מתוך כך כי מעיקרה מהווה הדוגמה האישית תכונה
שיאה לה לצאת אל הפועל רק בעת מבחן.

שית" — והמשתמע מכך
שנולדו לשמש דוגמה אישית ויש כאלה שלא אתרע מזה
כך.

האמנם כזו היא הדוגמה האישית? — תמיהנו. הדוגמה האי-
שית אינו שורה על מפקד בבחינת "צלחה עליו הרוח", אלא
הנה ביטוי וכלי מודע, ועל כן היא יזומה ומכוונת על-ידי
המפקד. יתר על כן: הדוגמה האישית אינה תכונה בפני
עצמה ומשום כך איננו יכולים, איפוא, להיולד עמה, או
בלעדה; היא ביטוי של תכונות, הדגמתן והפגנתן וכזאת
הריהי מחושבת ומתוכננת על-ידי המפקד.

הדוגמה

האישי - ערכה במאמץ המושקע בה

למשפט "יש מפקדים המשמשים מטבעם דוגמה אישית"
מתלוו לעתים נימה נוספת, לפיה נראה שכאילו המאמץ
הקשור בדוגמה האישית הגו פסול. הדוגמה האישית, בהתאם
לכך, ברוכה רק אם היא ביטוי ספונטאני וטבעי בהתנהגותו
של המפקד. המפקד הטוב מפגין, כביכול, דוגמה אישית ללא
כל מאמץ פיסי או נפשי. בזה כוחו, כביכול, ובוה יתרונו.
סברה זו מוטעית. לדעתנו, ערכה של הדוגמה האישית הוא
במאמץ המושקע בה. על כל פנים המאמץ המושקע בה
(הפיסי והנפשי), הגו המדד הטוב ביותר לבחינת רצונו של
המפקד לשיפור מנהיגותו וכן לבחינת המימד המוסרי בה.
במאמץ המושקע בדוגמה האישית, שהחיילים מבחינים בו
גם אם אינו מופגן בכוונה, אין משום פחיתות מיוקרתה של
הדוגמה האישית. אדרבא, יש בכך ביטוי אנושי ומוסרי
הנותן תוקף חזק יותר לתביעות הנדרשות מן החיילים.
למאמץ הקשור בדוגמה האישית חשיבות חינוכית מבחינה
נוספת. נראה כי חייל עשוי להזדהות ביתר עמקות עם דמות
אנושית הנתפסת על-ידו כדומה לו עצמו. חייל רוצה להאמין
כי המפקד מטיב ממנו להתגבר על מעצורים וחולשות ומטיב
לקיים את הנדרש, אך יחד עם זאת רוצה הוא לדעת כי
ביסודו של דבר גם למפקד, מעצורים וחולשות הדומות לאלה
המצויים אצלו. אחרת לא יוכל החייל להזדהות עם אישיות
מפקדו, משמע להיות דבק בדמותו תוך נכונות לבצע כדוג-
מתו. מפקד המשחק תפקיד של אדם ללא חולשות וללא
דופי, שפחדים, חולשות או מאמץ הגם ממנו והלאה — יתכן
שיצליח לרכוש הערצה, אך אל לו לצפות להזדהות.

הזדהות

מה טיבה?

מהי הזדהות, שאנו מדברים בה? הזדהות — כמושג

בסיסי בפסיכולוגיה חינוכית, פירושה: שאיפתו ופעולותיו של אדם להידמות לדמות מסוימת. ההזדהות מתבצעת, מער שית, על-ידי רכישתם של הרגלים, תכונות, רעיונות, סגנון חיים וכו' של דמות מציאותית אך לעתים גם דמיונית. ההזדהות הנה, אם כן, התייחסות נפשית של אדם אל דמות מסוימת בכללותה. האדם כמזדהה אומר לעצמו: „הנני רוצה להיות כמותו“ — משמע, יותר מאשר רק „לעשות כמותו“. מחנכים רבים, מציינים במיוחד את חשיבותה של ההזדהות בחינוכו של אדם בגיל ההתבגרות. בגיל זה תוהה אדם ומתלבט בחיפוש אחר זהותו, ולפתרון בעיתו זו הריהו נאחו בדמויות המשמשות לו כמושאי הזדהות. מכאן נוכל ללמוד על התפקיד והאחריות המוטלים על שכמם של המפקדים בצה"ל בשאלה זו. חיילים לא רק ממלאים פקודותיו של מפקדם ולא רק למדים ממנו וצוברים ידע. הם אף מושפעים ממנו ומאישיותו, הם מושפעים מתכונותיו, מערכיו ומהתנהגותו. המפקד עשוי לשמש דמות עמה יזדהו חייליו.

הדוגמה

האישית - כמושא להזדהות

הדוגמה האישית של המפקד מכוונת להזדהות של החייל; והיות וההזדהות הנה כוללנית אף הדוגמה האישית חייבת להיות כזו. על המפקד לשמש דוגמה אישית בכל: בכל פעולותיו ובכל פרטי התנהגותו כמפקד, בכל פעולותיו ופרטי התנהגותו כחייל ובכל פעולותיו ודרכי התנהגותו כאדם. ועוד: ערכה של הדוגמה האישית בהיותה תופעה מתמדת; אין כל ערך ל„התקפות“ או ל„התפרצויות“ של דוגמה אישית.

תמונה זו של הדוגמה האישית הנה אולי אידיאלית, אך היא חייבת לשמש כתביעה ובודאי כאמת-מידה לבחינתה של הדוגמה האישית בפועל.

ההסברה

צמודה לדוגמה האישית

לבסוף, הערות מספר על הקשר בין הדוגמה האישית לבין ההסברה. אין חולקים על כך כי קיומה של דוגמה אישית

הנו תנאי הכרחי להצלחת ההסברה. אך רבים הם הסוברים כי לדוגמה האישית יש תמיד משקל סגולי עצמי גבוה וכי אין היא נזקקת להסברה שתתמוך בה.

נוכל להסכים כי ברוב המקרים „מדברת הדוגמה האישית בעד עצמה“ ואין צורך להוסיף עליה דבר. אך עם זאת נמצא כי במקרים רבים הדוגמה האישית שאינה מלווה בהסבר אינה נתפסת כמחייבת. קורה שחיילים מתרשמים מדוגמה אישית המוצגת על-ידי המפקד, אך אין הם רואים בה כל רמז לכך שהיא תשמש להם דוגמה לפיה ינהגו. לא אחת שומעים אנו מפי חיילים הערכה כגון: „המפקד שלנו משוגע לדיוק“, או „המפקד שלנו משוגע לסדר“. בנקל יוכלו מפקדים להמצא במצב אולי כזה שמסירותם, דייקנותם והתמדתם בעבודה ייראו בעיני פקודיהם „כשגעונם“ הפרטי או כ„תח-ביבם“ המיוחד. הגבול בין דוגמה אישית שהיא יפה כשלעצ-מה לבין דוגמה אישית מחייבת הוא לפעמים דק ביותר.

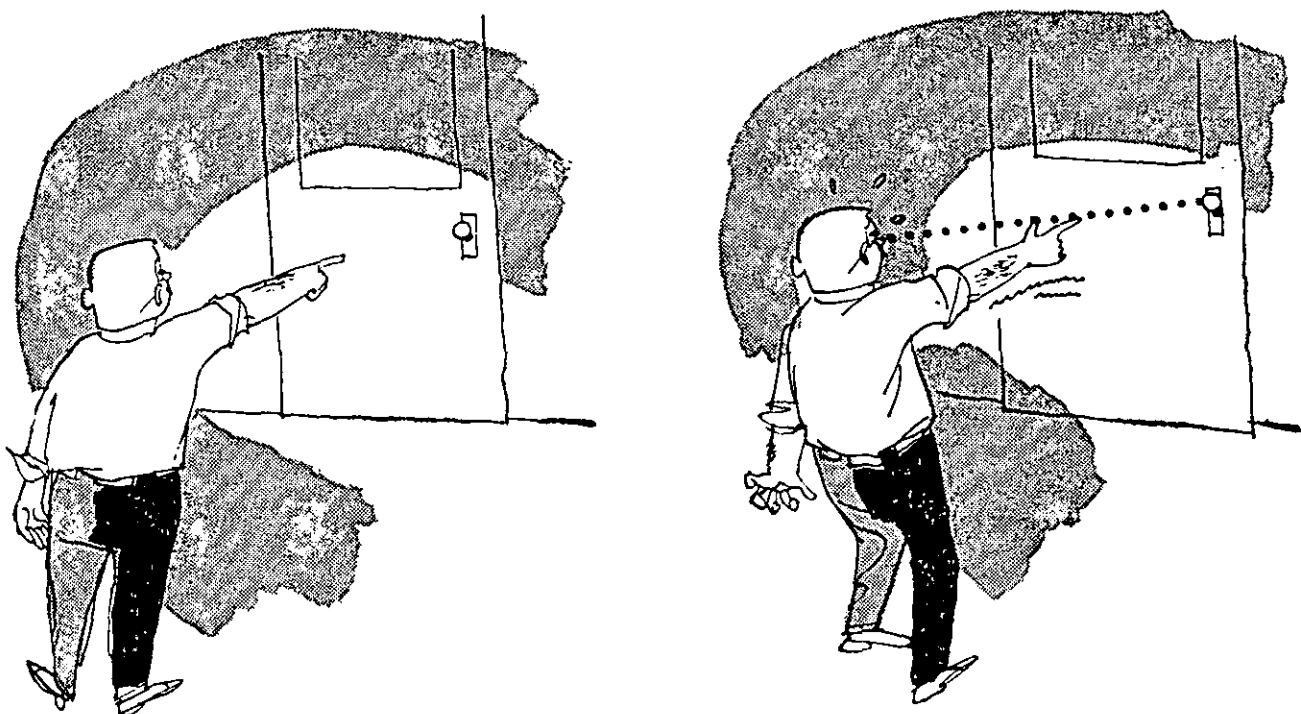
לדוגמה האישית תכלית ברורה: לחייב. ברם, לעתים קרובות לא נוח לחיילים לתפוס את הדוגמה האישית ככזאת. במקרים כאלה עשויה ההסברה הצמודה לדוגמה האישית לפעול רבות, כשמטרתה להבהיר לפקודים כי הדוגמה הוצגה במגמה שתחייב.

הטכניקות להסברות כאלה הן שונות. כמובן, לא תמיד ייאמרו הדברים בצורה מפורשת. לעתים יספיק רק רמז מצד המפקד; לעתים כדאית הסברה קצרה מפי מפקדי-המשנה. אך, כאמור, העדר הסברה עלול לפגוע במגמתה של הדוגמה האישית.

*

נסכם, איפוא, על דרך האבחנה שבה פתחנו את המאמר. ההדגמה האישית מכוונת להמחשה; המופת, אשר בראש הפיראמידה, משמש (לרוב — לאחר מעשה) סמל ואידיאל; ואולם הדוגמה האישית מכוונת לשמש מושא להזדהות החייל עם מפקדו — הזדהות עם תכונותיו וערכיו, התנהגותו ואורח חייו, פקודותיו והנחיותיו.

ודאי יימצאו עוררין על נקודה זו או על נקודה אחרת, במאמר זה. ברם, כדאי, למען הדוגמה האישית, שכל בקורת תתבסס על ההנחה המנחה את הניתוח כאן, היינו — שהדוגמה האישית, בשמשה מושא להזדהות, הנה בבחינת כלי המשרת את המנהיגות. כך יש לראות אותה ואת הטכניקות הקשורות בה.

כיצד נכון למיטב היריה?

קפיטן ט. ו. הרן

רשימתו של קפיטן ט. ו. הרן לקוחה מ„ארמי“, בטאון צבאי אמריקאי, משלהי 1963. בצדה — רשימתו של עמוס גולדס, המגיבה על ניתוחיו והצעותיו של בעל המאמר האמריקאי.

המעבר לירית-קרב אמיתית טרם הושלם. הבעיה הראשונה בקרב הנה איכון המטרה. הדבר בו יבחין החייל הקרבי הנו תנועה קלה, אולי קצת אבק וסימנים אחרים המעידים על הימצאות אויב. צריך לחנכו לראות בכל אלה מטרות, כשם שכיום מחנכים אותו לירות במטרות-דמות.

עד כה דיברנו על מצב הגנתי; לצערי, רוב אימונינו מבוססים אף הם על מצב זה. במרבית אימון הקליעה משתמשים הרוב-אים בעמדה מוכנה הכוללת משען לנשקם. יש להם זמן רב לטעינה ולהכנות אחרות. זה אולי אימון מספיק להגנה, אך אינו אימון מספיק להתקפה, החייבת להיערך הרחק מעמדור-תינו המוכנות. בהתקפה מופיעות מטרות לפתע, ללא אזהרה, והן תובעות תגובה מידית ונכונה. התגובה חייבת להיות אינסטינקטיבית — ואפשר לסגלה באימון.

ניתן דוגמה: התזכור נסיעה עם נהג שלא סמכת עליו? כלום לא לחצה רגלך מדי פעם על בלם שלא היה בנמצא? עשית זאת מבלי שאף חשבת על כך. כך גם עלינו לאמן את חיילינו לירות במטרות כתגובה אינסטינקטיבית — ולא עקב תהליך מחושב.

אם מטרותנו היא טיפוח רובאים קרביים, יש לשלב גורמים מסוימים באימוני הקליעה. מהחשובים שבהם הנו סוג המטרה עליו אנו מאמנים את חיילנו. חייל אויב ממשי נראה שונה לגמרי מהמטרה שיצגה אותו. בקרב נעסיק מטרות אך לעתים רחוקות מעבר לטוח של 300 מטרים, על-פירוב המטרות נעות ונראות אך לרגע חטוף. על-כן חייבים אנו לסגל את אימונינו ולהתאימם לתנאים אלה.

גורם אחר — הזמן. כאשר כבר מופיעה מטרה, אין ליורה זמן להציף בקפדנות דרך כונותיו. כדי לכון את רובהו לפי השיטה הקיימת, הוא נאלץ לאבד במתכונ את מטרותו ולמצאה שוב לאחר מכן (כשהיא בתנועה, נא לזכור!) בתוך שדה-הראיה

ערוך נסיון פשוט: הצבע באצבעך על ידית דלת שבחדר. פשוט וטבעי, הלא כן? אולם, האמן או לא — אילו אפשר היה לירות קליע מקצה אצבעך, ודאי היית פוגע בידית. עתה נסה שנית: זקוף את אגודלך ונסה הפעם להצביע על הידית בקצה האגודל ובקצה האצבע גם-יחד. לא כל-כך קל? האם אתה בטוח שכיונת בדיוק לידיית?

כולנו מסוגלים, כתנועה טבעית, להצביע לעבר עצם כלשהו, אך הכושר לתאם כיווןן של 2 או 3 עצמים ולקיים כיווןן זה תוך שיגור קליע — הוא יומן הנרכש בטורח רב. משך שנים התעלמנו מיכולתנו הטבעית להצביע על עצם מסוים ועסקנו באימון בזבזני ובלתי פרודוקטיבי, בנסותנו להקנות יומן בלתי-טבעי. בעבר הרחוק לא היו בנמצא כונות כפי שאנו מכירים אותן כיום — ובכל זאת פגע הרובאי במטרות. היורים מרובי-ציד אינם משתמשים בכונות — אולם ציידים רבים חוזרים עמוסי-עופות. קלעי-מתחיל לומד בכמה שעות להשיג רמת-פגיעות סבירה ב„צלחות-חרס" — אך כמה ימים ושבועות נדרשים לאימון אותו אדם עד שיעלה בידו לפגוע במטרותו תוך שימוש בכונות הצבאיות?

קלע צלחות-החרס מצליח, כי הוא משתמש בתנועה טבעית; אולם על הרובאי מוטלות מגבלות. לנשקו של זה אין איזון נכון ולכן קשה לכוון בו בטבעיות. הרובאי צריך להציף דרך חריר קטן ולנסות לאכן את המטרה בשמרו על „תמונת מכון". כששדה ראייתו מוגבל על-ידי החריר הקטן, ותשומת לבו מוסחת אל הכונת הקדמית בשל תמונת המכון, עלול הוא לעתים קרובות לאבד את המטרה. שיטת-יריה זו אינה טבעית כלל; הגיע הזמן שנכיר בעובדה זו.

עדיין אין לנו מטרות מציאותיות. שנים רבות השתמשנו במט-רת-בול של שחור ולבן. סוף-סוף הבנו שאין מטרות כאלו בשדה הקרב! אש-קרב ומטרות הדמות החליפו את הבול — אך

הקטן שמבעד לחרייר הכונת. עלינו ללמדו להצביע על המטרה ולירות.

בטחון עצמי הנו גורם חשוב נוסף. כל אחד הוא בגדר מטרה בקרב. הרובאי שלנו לומד עד מהרה לדעת שאם הוא מחטיא, הרי הוא עצמו הופך להיות מטרה. כשאנו מאמנים אותו, מוטל עלינו להחדיר בו בטחון עצמי ובטחון ברובהו, כדי שיירה באויב. מאחר ובלהט הקרב הוא באופן טבעי יכתיף את רובהו ויירה, צריכים אנו לאמן אותו לבצע תגובה אינסטינקטיבית, כדי שישגי אחוז גבוה של פגיעות.

לשם הדגמה:

אתה נמצא בשוחת-שועל בפלוגה קדמית. השעה בין ערביים והאור גוע. עדיין אפשר להבחין בעצמים אך שוב אין הם נראים כפי שנראו באור השמש. אתה רואה תנועה, שם — כ-100 מטר ממך. ואולי טועה הנך? עיניך נצמדות לשיח זה. הנה, מצדו השני של השיח — שוב תנועה. אתה לוחש לחברך השוכב 10 מ' ממך. הוא אינו רואה דבר, אך עיני שניכם צמודות לשיח. מחשיך במהירות. בקושי ניתן להבחין בשיח על רקע החורש שמאחוריו. עיניכם עייפות ממאמץ.

הנה, שוב. אחד — לא, שניים. הם נעים. לא, הם רצים אליך. חיילי אויב! אתה פותח באש וצועק לחברך שיירה אף הוא, מבלי שמבטך עוזב את הדמויות. אתה ממשיך לירות, ומטיט כשאתה רואה את אבק הפגיעות לפנייהם ולצדם. אחד כושל ונופל. לכל הרוחות! הכלי ריק! 20 כדור — כל-כך מהר? אתה מחליף מחסנית. חייל האויב כה קרוב — קרוב מדי! למה חברך אינו יורה? אתה שוב יורה. פתאום הדמות נעלמת. אתה מפטיק לירות ותופס כי הנה מוטל אויב מת כ-20 מטר לפניך. שוב שקט.

מחזה זה אינו יוצא-דופן. עתה נבהיר כיצד היה על החייל לנהוג לפי האימון הנוכחי. ראשית, היה עליו לאמרו את הטנח למטרה, משהבחין בה לראשונה. אומדן הטוח היה מאפשר לו להחליט אם לכון גבוה, באמצע או נמוך מהמטרה. לאחר מכן היה עליו לצפות דרך הכונות. לבסוף, על-ידי סחיטת ההדק, היה מחסל את שני חיילי האויב בשתי יריות מכוונות היטב.

מה עשה במקרה עליו סופר? הצביע ברובהו לעבר האויב ו"הרביץ". את הפעולה הטבעית של הצבעה-יריה אפשר להביא למידת דיוק מפתיעה, אפילו בכונות הנוכחיות, אם כי הן אולי הגרועות לתכליתן מכל המצויות. עדיין יש צורך בדיוק רב כדי להעסיק מטרות בטוח רחוק (300 מטר ומעלה) אך למטרות-קרב — 50 עד 100 מטר — גוש המטרה גדול למדי כדי לאפשר כיוון מהיר.

כל אימון בשיטת ההצבעה צריך להתחיל במטרות נעות ולע-בור אחר-כך למטרות נייחות. זה נשמע מוזר מאוד, אך מש-חושב אתה על כך, הרי תנועה כרוכה בכל יריה-קרבית. התנועה נעשית כבר בעצם הפעולה של הבאת הכלי למצב יריה, או בפעולה של כיוון הקנה אל המטרה. על היורה להק-דים וללמוד לתאם את כל תנועותיו ולהביא את רובהו למצב יריה בהקדם ובדייקנות. תנועת המטרה נדרשת כדי להדגיש ליורה את הצורך להצמיד מבטו אליה וכדי לפתח את התיאום והעיתוי הנחוצים לאומדן ההיסט. אומדן היסט נראה מסובך, אך לאמיתו של דבר הוא פשוט.

נסה לזרוק כדור לידיו של אדם רץ. דרושים רק 2-3 נסיר נות כדי ללמוד לאיזה מרחק לפניו יש לזרוק את הכדור כדי שיוכל לתפוס. אבל אם תנסה להסביר כיצד נעשה הדבר, אתה מסתבך מיד. מוטב להניח לאנשיך לזרוק ולתפוס את הכדור. כשהרובאי מסוגל לפגוע במטרה ניידת הוא כבר יכול לטפל גם במטרה נייחת. שוב, רק המטרה הנה נייחת. הרובה נע למצב יריה, הקנה מכוון למטרה והוא יורה. לא יותר, ולא פחות. המטרה אינה נגלית ליותר משניות ספורות.

האם מה שאני מציע זו שיטת-יריה? במובן מסויים, כן. אם ביכולתנו להפוך רובאים ליורים מסוג זה, הם יוכלו לפגוע במטרות עד 100 מטר; קלעים יותר טובים — אף בטנחים יותר גדולים.

הבה נתחיל את אימון הקליעה בנצלנו תכונות טבעיות כדי לטפח בקלעינו כושר המופעל אינסטינקטיבית. ניטוש לזמן מה מטנחי אש-קרב ומטוחים רגילים ונחפש דבר שיביא מציאותיות רבה עוד יותר לאימון הקליעה.

ל"רס" או לפגוע?

מאת עמוס גולדס

מתברר בדיוק ההפך מטענת המחבר. בודאי, יותר קל להצביע מאשר לכוון, אך — פחות מדויק.

בכלל, בקשר להצבעה כשיטת יריה: כשאנו מאמנים אנשים באקדח לקרב-מגע, אנו מאמנים אותם, ובהצלחה, בשיטת ההצבעה. אלא מאי? מדובר ביריה לטוח של 10 מטר, ואולי פחות.

בזכות מה קולע היורה ברובה-צייד ללא כונות? בזכות זה שאין לו כונות? או שמא בגלל הפיזור של מספר הגרגרים הנורים בבת-אחת מקנהו? וזאת גם הסיבה שבדרך-כלל אין מרכיבים כונות על רובה-צייד: אין טעם להרכיב כונות, שדיוקה 1/2 דקה של זווית, על קנה הפולט "קונוס של אש" שזוויתו 20-60 דקות ואולי יותר. חוזקה של שרשרת — כחוזק חוליתה החלשה ביותר; וחוזק החוליות החזקות יותר לא יוסיף חוסן לשרשרת.

מטעונו של מחבר הרשימה מסתבר גם יסוד אי-ההגיון שבכל שיטת

רשימתו של קפט. הרן נכתבה מתוך אותה גישה אשר ילדה את "אש-קרב". הרשימה היא ישירה ומוכנת לכל ואינה מסתרת מאחורי ניסוחים מליציים ומחקרים פסבדו-מדעיים; נוח להכיר ממנה את גישת היסוד של "אש-קרב" — ונוח לראות את המשגים היסודיים בשיטה זו.

אפיני לרשימה זו, כמו להרבה מנימוקי הביסוס ל"אש-קרב", שיטת טיעון "מענינת", אך לא מקורית במיוחד: הצגת "עובדות" — אשר אינן עובדות כלל.

נתחיל מראשית הרשימה. איש אינו יכול לפלוט קליע מקצה אצבעו; לכן קשה אולי להוכיח את אמיתות או אי-אמיתות ההצהרה שבפיס-קה הראשונה של רשימתו. אך ניתן לערוך בדיקה פשוטה של הענין: אל תצביע אל ידית הדלת — אלא אל עין חברך; הוא יוכל אזי לאמר לך, הדייקת בהצבעה — אם לאו. מניסוי שלי

„אש־קרב“. שיטה זו מוליכה, כפי שקפיטן הרן מודה בגילוי־לב נדיר וראוי לשבח, לטוח יעיל של 50—100 מטר. אך אם כך הדבר, לשם מה לתת רובים בידי החיילים? הרי טנח כזה ניתן לכסות בעילות לא פחותה על ידי תת־מקלעים, שהם קלים יותר, תחמושתם קלה יותר (ולכן החייל נושא יותר), זולים יותר ואמינים יותר! יש אולי הצדקה — וזה ענין לדוקטרינה טקטית ולא לטכניקת קליעה — לארגן חי"ר על יסוד של כיתות, בהן החיילים חמושים בתת־מקלעים; לכל כיתה כזו ניתן „נשק מסייע“ בדמות שני חיילים החמושים ברובים אוטומטיים, אשר גם נשקם וגם אימונם יסגלום להעסיק מטרות בטנח 300—400 מ'. בודאי שכיתה כזו עדיפה על כיתה החמושה ברובים אוטומטיים ואשר חייליה — כולם! — אומנו לקלוע רק בשיטות של „אש־קרב“.

אך אם כונתנו להשיג מחיילינו טוח אפקטיבי של 300 מ' — כפי שצידום הנוכחי מאפשר זאת — אז יש לאמנם בקליעה כדי לפגוע בתנאי־קרב באדם בטוח 300 מ', כשאדם זה נגלה אך בחלקו וכאשר קיימים הסטי רוח, שאיננו יכולים למדדם. נחוך שנהיה מסוגלים,

בתנאי מטוח, לפגוע במטרה הרבה יותר קטנה מדמות־אדם בטוח הנתון. אגב, שמתם לב שהרובאי של קפ. הרן, כשהתרגשותו מונעת ממנו להשתמש בכונות, עדיין די קרירות כדי לצפות, בעלטה ותוך הסתערות אויב, את פגיעותיו ולתקן (בלי שימוש בכונות!) את כיוון רובהו בהתאם! לכן, אימון קליעה חייב להיערך על מטרות בהן ידוע תורה־כיוון ונמדד מרחק פגיעתך ממרכזו. לא לשוא דורש קלע טוב באימונו מהסמן שלו כי לא רק יאמר לו „פגעת בבול“ — אלא גם יאמר היכן בבול.

זהו, למעשה, המעלה הגדולה של המטרות הישנות לגבי מטרות „אש־קרב“: שלא זו בלבד שאתה נדרש לפגוע במטרה, אלא נמדד היכן פגעת במטרה. לכן יהיה תמיד מה שידרבן אותך לדייק יותר, לשפר את השגיך. ובענין אופי המטרה: איני בטוח כלל אם לא ייקל על קלע שאומן במטרות ה„סתמיות“ הישנות לכוון בקרב ולירות אל שיח או אל שמץ אבק (שאף הם תופעות „סתמיות“) הרבה יותר מאשר מי שאומן על מטרות־הדמות ה„ריאליסטיות“ של „אש־קרב“.

הדיון

סיוע־צבאי גרמני באפריקה

אפריקאים במדים הולכים ונעשים חזיון נפוץ בבסיסי־הדרכה של צבאות שונים ברחבי העולם. מאז ספטמבר 1963 מודרכים 85 חיילים ניגריים בבסיס חילה־אוויר הגרמני בשלזוויג־הולשטיין. האימונים ניתנים להם במסגרת הסדירה של ה„בונדסוואר“. כך חוזר הצבא הגרמני לעיסוק שלא עסק בו מזה עשרות בשנים — הקניית ידע צבאי לצבאות מתפתחים.

תקשורת צבאית — שתהיה פתוחה גם לשיי מוש אורחי. בניגויאה עוזרים הם לסלול דרך כים ולהקים רשת טלפון־אלחוטי, ומאמנים שלוש פלוגות־הנדסה. סומליה נעזרת בהם ב־ הקמת כוח־משטרה ארצי. למלגש נמסרו 5 ספינות למשמר־חופים; ו־55 אנשי־צי מלג־ שיים מתאמנים בצי הגרמני. בניגריה עוזרים הגרמנים לאמן ולצייד חילה־אוויר — אשר יסייע אחר־כך בהקמת שירות־אוויר מסחרי.

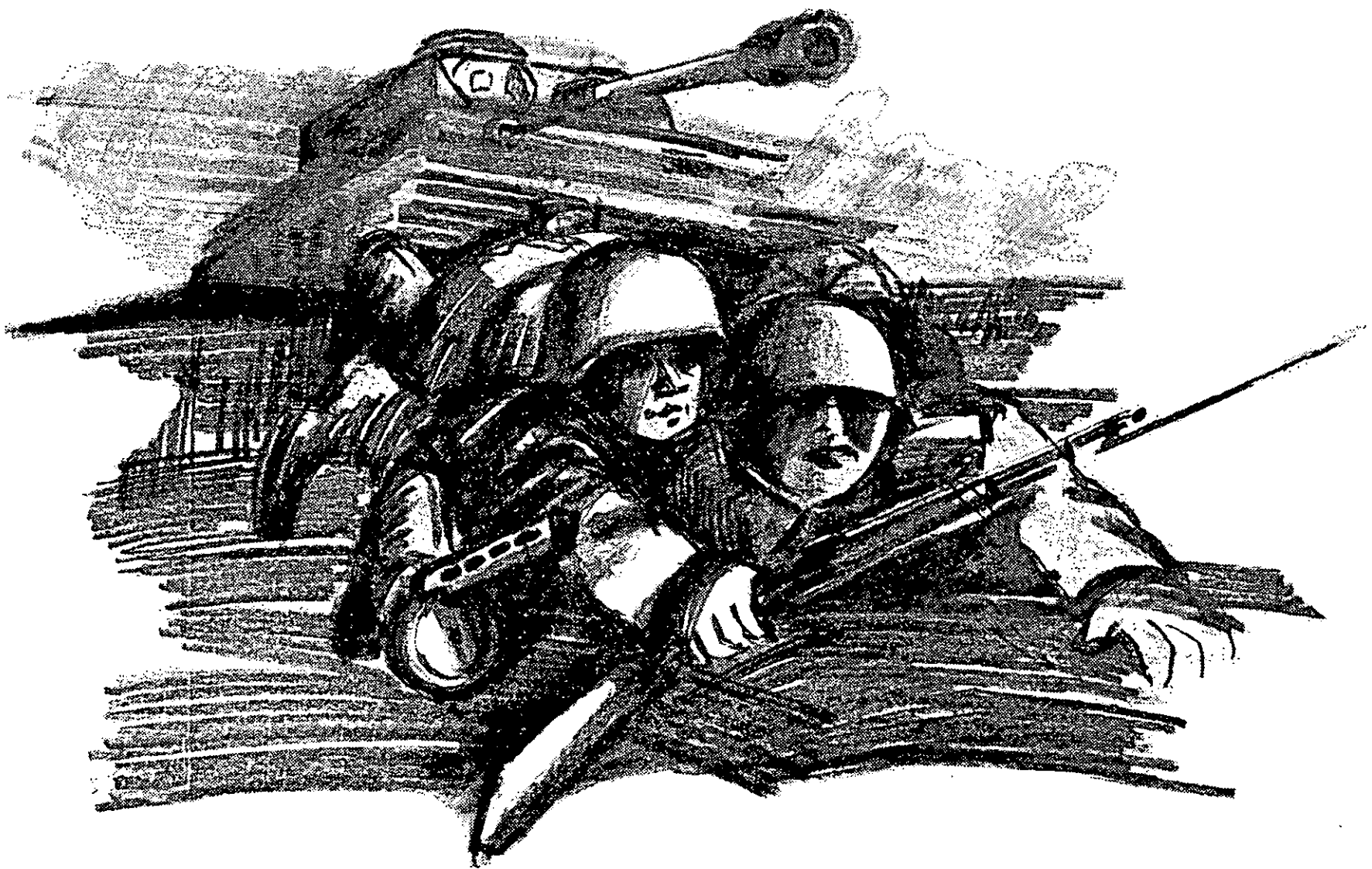
תאילאנד, דרום־קוריאה, ברזיל ובוליביה. ה־ כונה היא להגדלה נוספת במתן אימון טכ־ גי זה; ובכמה מקרים — אף לשיגור מש־ לחות מטעם ה„בונדסוואר“ לארצות המבקשות עזרה כזו.

„נאטו“ הסכימה למתן עזרה צבאית גרמנית באפריקה וביתר המקומות מן הטעם הפשוט כי אין לך ארץ אחרת במערב המסוגלת ב־ מידה כזו לבצע משימה זאת. אין גרמניה עמוסה כיום זכרונות עבר קולוניאלי קרוב — והיא אף פחות חשודה בעיני האפריקאים בתככים שבין מערב למזרח. זאת ועוד: בנוסף למסורת הצבאית שלה, המפילה־חתייתה, היא מנהלת גם קשרים מסחריים הדוקים ברחבי העולם המפותח־פחות. טענת הגר־ מנים היא כי אם לא יגישו סיועם — יפנו מדינות־אפריקה הצעירות אל הגוש־הסובייטי (והרי בהתנגשויות בגבול אלג'יריה ומרוקו השתמשו שני הצדדים בנשק סובייטי). אך, לדבריהם, יש לחלק גדול מעזרתם גם ערך כלכלי. בסודאן עוזרים הם להקים מערכת־

בכתבה מיוחדת על הרחבת הסיוע־הצבאי הגרמני באפריקה מוסרת בין היתר סוכנות־ ידיעות אמריקאית חשובה:

„...גרמניה־המערבית מרחיבה סיועה הצבאי למדינות אפריקה הצעירות. ארה״ב מחייבת קו זה: להשתמש בגרמניה לאיזון־נגדי של ההשפעה הצבאית הסובייטית ביבשת־אפריקה. לגרמניה הסכמי סיוע־צבאי עם חמש מ־ מדינות אפריקה; היא עומדת לחתום על שני הסכמי־סיוע נוספים ומנהלת משאומתן עם עוד שש מדינות אפריקאיות צעירות. חתומים ההסכמים עם ניגריה, סודאן, גויניאה, סומלי והרפובליקה המלגשית. עומדים להחתום החוזים עם חבש ולוב. מתנהל מו״מ עם טנגניקה, אוגנדה, מאוריטניה, וולטה־העילית וטוגו.

„יצוין כי גרמניה מרחיבה את עזרתה ה־ צבאית למדינות מתפתחות — גם לאלו שב־ אסיה ובדרום־אמריקה. ב־1963 אימן הבונ־ דסואר קצינים, מש״קים, טכנאים ויחידות מיוחדות במקצועות שונים, מכוחותיהן של

ציידי הטנקים

סיפור

מאת ב. ליאונידוב

באפלה בדרך ספירה. הוא הכיר יפה את הדרך תוך גישוש באפלה, והמעברה — מרפד של עצי לבנה דקים, כרותים זה עתה — הובילה אל חפירות הגדוד השני. זמן מה צעדו בדומיה. נשמעה נקישת מגפים מפורזות על גבי מעברת עץ, דומה כאילו מי שהוא תופף „שברים” בתוף. ולפתע נשמע שנית קולו של הלוחם, שכינה עצמו רקיטין:

„המפקד, מה טיב הקרקע שמאחורי הביצה?”

„ערבב חול בחימר ותקבל כמותה.”

ושוב הפליט מי שהוא רמז קל בפנותו אל רקיטין החבוי באפלה: „רצונך להקים לך משק מעבר השני?”

רקיטין כאילו לא השגיח ברמיזה, המשיך:

„ומה, איפוא, אפשר לזרוע בקרקע שכנו?”

„הכי לחרוש ולזרוע באת לפלוגה שלנו?”, שאל אומלצ'וק בכעס.

„אינני חרש”, השיב רקיטין בקול שלו. „עבודתי — פקיד במשרד; ומקצועי — ספורטאי. אתלטיקה כבדה.”

„מיד רואים — לא אדם, קל' אתה.” העיר אותו הקול.

אולם רקיטין, כאילו לא שמע כלל.

„הבה, נגיד, אשכב, גבי למעלה, וכל אחד מכם יתישב לו,

על כל צידו, על ערפי. אקום, כאילו דבר אין עלי.”

עוד בדרכם אל קצהו הקדמי של קו־החזית, מקום החנייה של הגדוד השני, עורר הלוחם, שכינה את עצמו רקיטין, חשדות בלבו של הסמל אומלצ'וק. רקיטין גילה סקרנות בלתי-רגילה למדי. היה לילה שחור. צועד אתה בצדו של אדם, חש בו במרפקך, ואילו את פניו אינך רואה. הסביבה, בה הם עברו, היתה, כשלעצמה, לא נוחה: עשרה קילומטר ביצות לאורך החזית, הגרמנים ממש מתחת לחוטמך ורק שתי מעברות בלבד אליהם. ופתאום שואל הלוחם האלמוני:

„המצויים בניצה שבילים, שאפשר לעבור בהם אל הגרמנים?”

„ומה צורך לך בשבילים שכאלה?”, אמר בקול בוטה הסמל אומלצ'וק. מי שהוא באפלה הוסיף על דבריו של הסמל:

„השמעתם במה חשקה נפשו, שבילים אל הגרמנים! ולתוך הביצה, אל קרקעיתה אינך רוצה?”

„לא בכיוון הנכון הפכת את היצול, אחא”, החל מצטדק רקיטין בקול שלו. „סבור הייתי כי בשבילים כאלה עלולים הגרמנים לעבור אלינו. בלילה שכזה...”

„להפסיק דיבורים!” פקד אומלצ'וק קשות ובלבו חשב, שרקיטין זה — אדם חשוד הוא.

תוספת התגבורת הגיעה מבעוד ערב. במחפורת מטה-הגדוד הוא קיבל וקרא את רשימת השמות, אך את האנשים קיבל

„או, משמע גיבור אתה!“ אמר אומלצ'וק במשמעות רבה. „אף-על-פי-כן הבה אשא אני את הרובה שלך. כבוד הוא בשבילך.“

„חן חן, מפקד, גם בעצמי אוכל לשאתו“, השיב רקיטין ולפת בחזקה את רובהו.

הוא לא ראה כיצד אומלצ'וק שצעד לצדו התיר נרתיק ומישש באקדח לדעת אם טעון הוא.

באפלה חילקו את התגבורת לכיתות וכל כיתה נצטוטה לחפור חפירה לעצמה. ליתר זהירות הודיע הסמל אומלצ'וק לפוליטרוק על מציאותו של לוחם חשוד, המכנה את עצמו רקיטין. הפוליטרוק עיין ברשימת השמות. רקיטין היה הארבעה-עשר ברשימה: גיל — שנת 1909; שמו אלכסנדר בן ניקיפור, נולד במוסקבה, בלתי מפלגתי. ידיעות נוספות לא היו.

בטרם ילך למחפורת, אמר אומלצ'וק לפוליטרוק:

„אשאל אצל הטירונים, אפשר אוהב מי מהם תרנגולות צליות?“

„לא, לא, לציד תרנגולות תקח רק את המנוסים“, פקד הפוליטרוק.

במשך כל הלילה לא עצם רקיטין את עיניו. ישב כפוף למחצה בחפירות כרויה בחפזון והטה אוונו. יש ומקלע גרמני משתפך פתאום ביבבה ככלב-משמר על עובר אורח ופתאום הריהו משתתק. או שלפתע ירעים תותח וידום אי-שם הרחק כמו הד עמום, או פגז יתעופף בשריקה ויתפוצץ אי כאן בקרבת מקום בקול-נפץ בלתי נעים.

בין הדי החזית נשמע באזני רקיטין כמופלא ובלתי מובן במיוחד קרקור תרנגולות, כאילו מישהו הבהילן מלולן.

אך הפציע השחר, קם רקיטין ממקומו, שירבב את ראשו והסתכל סביבו. לפניו, על תל חול אפרפר, כקוצות שיער על גבי גולגולת חשופה, הזדקרו שיחים שדופים, דלילים; מימין נראה חורש נמוך, סמיך, של עצי אשוח; כמו ממרתף עמוק נדף ריח עובש וטחב. לא הספיק להתבונן היטב וכדור חלף בשריקה מעל לראשו, ובעקבותיו נשמע קול אטום, בוטה:

„הי, סלק את הסיר, ינקבהו!“

רקיטין כבש את ראשו בחפירה ובהתכופפו קמעה נלחץ לפינה. עד מהרה שמע קול שכניו, ששוחחו ביניהם מעל לראשו; את הטירונים היו משלבים בדרך כלל בסירוגין בין המנוסים. מישהו דיבר בקול צרוד, מצונן:

„יש לו מזל, לאומלצ'וק — בכל בוקר צולה הוא תרנגולות של גרמנים.“

„ועל שום מה לא תצא גם אתה לצוד תרנגולות?“, השיב קול צעיר, לגלגני.

„הרי אינני סויר. עניני אצל מכונת זיפוף“, הצריד הקול המצונן.

משיחה זו נודע לרקיטין להפתעתו, שבכדי לעזור לזקיפים, קושרים הגרמנים בלילות תרנגולות אל שיחים: זקיף עלול גם להרדם, אך תרנגולת, משתובלה, תתחיל לקרקר ותעיר את הזקיף.

„כיצד מצליח אומלצ'וק בכל דבר?“ השתומם בעל הקול המצונן. „הריהו יוצא מדי לילה בלילה!“

„לא רק על הגרמני, גם על השד עצמו יערים אומלצ'וק.“ השיב בבטחה הקול הצעיר.

„נו, גרמני או שד, ניחא. אולם כיצד זה אין התרנגולות נבהלות?“

„יש לו מין ביטוי תרנגולי בשביל אותן התרנגולות“, הסביר הצעיר בנימה של בר-סמכא.

פתאום שמע רקיטין כי מי שהוא זוחל בזהירות בכיוון לחפירתו. על ראשו נשפך עפר, אחר מכן נראו פנים שלא גולחו מכבר, ואפשר גם לא רוחצו.

„שלום לך, רקיטין. הנני הפוליטרוק קחלוב.“

הפוליטרוק השתרע על בטנו ואת פניו שירבב לתוך החפירה. „כיצד בלית את הלילה?“, שאל מתוך השתתפות, כמעשה בעל-בית מכניס אורחים ואדיב.

„הרבה רשמים! לא ישנתי, חבר פוליטרוק.“

„חבל! לוחם חייב לישון בלילה, לבל יאבדו רענותו ועוז רוחו.“

„הריני רענן תמיד. יכולני שלא לישון גם שלשה לילות.“

„ומה ההגיון שבזה?“, אמר הפוליטרוק. „ענין אחר הוא, כאשר הפשיסטים אינם מניחים לישון.“

„חבר פוליטרוק, גם באש הקרב נוהג אתה להתודע אל כל אחד לחוד?“

„המקום אינו מתאים לאספות“, ענה הפוליטרוק.

„חבר פוליטרוק, הגרמנים יתקיפו היום?“

„לא תמיד מתקיפים הם, לעיתים אנו מקדימים אותם“, התחמק הפוליטרוק מתשובה ברורה.

„טוב היה לקפוץ על טנק גרמני, להסתתר מאחורי הצריח ולעבור אתם אל העורף שלהם!“

הפוליטרוק הצטחק בלי משים ושאל:

„ומה תעשה שם בעורף הגרמני?“

„מה לעשות? הן בעורף אפשר להשמיד מהם יותר! התרשני?“

„שקט!“ הפסיקו הפוליטרוק, הטה אוונו והמשיך: „גם מכאן אפשר להשמיד טנקים. למד אצל הסמל אומלצ'וק, הוא מומחה לענינים אלה. תמצאהו בפלוגה השניה. כשתלך אל אומלצ'וק — התקדם בזחילה ואל תרים את ראשך.“

בדרכו בזחילה אל הפלוגה השניה למד רקיטין לדעת כי הכל מכירים את אומלצ'וק, כי הוא הטוב שבסוירים, האמיץ שבין צידי הטנקים, וכי עד להכנסו לצבא האדום שימש בקולחוו. רקיטין נעצר אצל מחפורת קטנה, פשוטה, מכוסה שתי שורות עצים ושאל:

„סמל אומלצ'וק כאן?“

„אהה, רקיטין הופיע?“, נשמע כמו מחוך מרתף קול עמום יוצא מהמחפורת. „קרב, תארנה עיניך.“

לאורה הקלוש של עששית-נפט, עשויה מקופסת שימורים, הבחין רקיטין בלוחם. הוא ישב על רצפת חימר ובתאבון שיסע בשיניו תרנגולת מבושלת.

„האומנם אינך מכירני?“ — שאל רקיטין משתומם.

„קול זומר הריני זוכר מיד“, השיב אומלצ'וק. „אני הוא שהבאתיך בלילה“. לפתע הגיש כרע תרנגולת אל חוטמו של רקיטין ושאל, מצטחק: „התכבד נא, אתלט כבוד. הרית נעים?“

„נעים מאד, אפילו“, הודה רקיטין ובלע את רוקו.